

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL SAUGAUS EISMO AUTOMOBILIŲ KELIAIS ĮSTATYMO NR. VIII-2043 10, 22 IR
24 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ
KODEKSO 29, 311, 71, 416, 420, 423, 426, 427, 686 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO
IR BAUDŽIAMOJO KODEKSO 68 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ
(TAP-21-747; TAP-21-722; TAP-21-723; TAP-21-724) (TAIS NR. 21-25976; 21493(2);
21494(2); 21495(2))**

2021-06-21 Nr. NV-1461

Vilnius

1. Projektų rengėjas: Susisiekimo ministerija.

2. Projektų tikslas: įgyvendinti Konstitucinio Teismo 2020 m. liepos 24 d. nutarimą „Dėl Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 24 straipsnio 7, 8 dalių atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ ir atitinkamai patikslinti/pakeisti su tuo susijusias bei kitas Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo (SEAKĮ), Administracinių nusižengimo kodekso (ANK) ir Baudžiamojo kodekso (BK) nuostatas.

3. Dabartinė situacija:

- Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 24 str. 7 ir 8 dalyse buvo įtvirtinta, kad asmeniui, iš kurio pagal įstatymus teisė vairuoti transporto priemonės buvo atimta du kartus už tai, kad jis padarė teisės pažeidimą būdamas neblaivus arba apsvaigęs nuo narkotikų, vaistų ar kitų svaigųjų medžiagų, taip pat asmeniui, iš kurio teisė vairuoti buvo atimta tris kartus, teisė vairuoti transporto priemonės grąžinama ne anksčiau kaip po 10 metų;
- Konstitucinis Teismas konstatavo, kad SEAKĮ 24 straipsnio 7 ir 8 dalyse nustatytas atimtos teisės vairuoti transporto priemonės grąžinimo ne trumpesnis kaip 10 metų terminas pagal savo pobūdį prilygsta sankcijai, taikomai asmeniui už antrą kartą padarytą teisės pažeidimą esant neblaiviam ar apsvaigusiam nuo narkotikų, vaistų ar kitų svaigųjų medžiagų ar už asmens trečią kartą padarytą teisės pažeidimą (nustatomas sankcijai prilygstantis draudimas, kuris taikomas kartu su pagal ANK ar BK už tą patį teisės pažeidimą paskirta sankcija – teisės vairuoti transporto priemonės atėmimu (uždraudimu naudotis šia teise), kurio maksimali trukmė gali būti iki penkerių metų) ir pripažino, kad tai prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 31 straipsnio 5 daliai, konstituciniam teisinės valstybės principui (draudimas bausti asmenį antrą kartą už tą pačią teisei priešingą veiką).

4. Projektų esmė:

- Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo pakeitimo įstatymo projekte siūloma:
  - pripažinti SEAKĮ 24 straipsnio 7 ir 8 dalis, kurių nuostatas dėl teisės vairuoti transporto priemonės grąžinimo ne anksčiau kaip po 10 metų Konstitucinis Teismas pripažino prieštaraujančiomis Konstitucijai, netekusiomis galios;
  - nustatyti, kad asmeniui, iš kurio pagal įstatymus teisė vairuoti transporto priemonės buvo atimta už tai, kad jis padarė teisės pažeidimą būdamas neblaivus arba apsvaigęs nuo narkotikų, vaistų ar kitų svaigųjų medžiagų, teisė vairuoti transporto priemonės grąžinama tik pasibaigus šios teisės atėmimo laikui, baigus vairavimo esant neblaiviam prevencijos programą, jeigu jam numatytas draudimas vairuoti transporto priemonės, kuriose neįrengti antialkoholiniai variklio užraktai. Šią programą tvirtintų Sveikatos apsaugos ministerija ar jos įgaliotos institucijos;

- Administracinių nusižengimų kodekso pakeitimo įstatymo projekte siūlomi pakeitimai:
  - sugriežtinti sankciją už pakartotinį transporto priemonių vairavimą, kai tai daro neblaivūs arba apsvaigę nuo narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų vairuotojai - teisės vairuoti kelių transporto priemones atėmimo maksimalų terminą pratęsti iki 7 metų (galiojančiame ANK – 5 metai), ir papildyti nuostata „arba asmenims, kuriems nustatytas neblaivumas (daugiau negu 0,4 promilės, bet ne daugiau negu 1,5 promilės), teisė vairuoti transporto priemones atimama nuo trejų iki penkerių metų ir draudžiama vairuoti transporto priemones, kuriose neįrengti antialkoholiniai variklio užraktai, nuo trejų iki penkerių metų“;
  - nustatyti griežtesnes sankcijas už atitinkamus grėsmę eismo saugumui keliančius administracinius nusižengimus, jeigu jie padaromi pakartotinai (chuliganiškas vairavimas - užtraukia baudą nuo 550 iki 800 eurų ir neturintiems teisės vairuoti transporto priemones asmenims – nuo 1000 iki 1200 - pagal galiojančią Kodeksą, padarius tokį patį nusižengimą pakartotinai, sankcijos taikomos kaip už pirmą pažeidimą (atitinkamai nuo 450 iki 550 eurų ir nuo 700 iki 1000 eurų);
  - nustatyti, kad už pakartotinį chuliganišką vairavimą, taip pat vairavimą esant neblaiviam ar apsvaigusiam nuo narkotinių ar kitų medžiagų ir vienu metu ar paeiliui padarant kelis grėsmę eismo saugumui keliančius eismo taisyklių pažeidimus gali būti skiriamas transporto priemonės konfiskavimas;
  - nustatyti, kad neturintiems teisės vairuoti asmenims už ANK 423 straipsnio 2 dalyje numatytą nusižengimą (nedidelį kitų asmenų sveikatos sutrikdymą sukėlęs Kelių eismo taisyklių pažeidimas) privaloma skirti teisės vairuoti transporto priemones atėmimą nuo vieno iki dviejų metų;
  - prailginti draudimo vairuoti transporto priemones, kuriose neįrengti antialkoholiniai variklio užraktai, maksimalią trukmę iki penkerių metų (galiojančiame – iki dviejų metų);
  - papildyti nuostata, kad už pasitraukimą iš eismo įvykio, su kuriuo vairuotojas yra susijęs, vietos pažeidžiant Kelių eismo taisykles neturintiems teisės vairuoti transporto priemones asmenims privaloma skirti teisės vairuoti transporto priemones atėmimą nuo vieno iki trejų metų.
- Baudžiamojo kodekso 68 str. pakeitimo projekte siūloma numatyti galimybę skirti ilgesnį baudžiamojo poveikio priemonės (teisės vairuoti kelių transporto priemones atėmimo) terminą (iki 7 metų), kai nusikalstama veika padaroma vairuojant transporto priemonę esant neblaiviam ar apsvaigusiam (galiojančiame BK nustatyta, kad teismas uždraudžia naudotis specialiomis teisėmis nuo 1 iki 5 metų ir nėra išimties, orientuotos į neblaivius ir apsvaigusius kelių transporto priemonių vairuotojus).

5. Derinimas: Projektai derinti su Vidaus reikalų ministerija, Teisingumo ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Aplinkos ministerija, Policijos departamentu, Muitinės departamentu, Valstybės sienos apsaugos tarnyba, Lietuvos transporto saugos administracija.

Muitinės departamentas ir Valstybės sienos apsaugos tarnyba projektams pastabų neturėjo. Patikslinti projektai papildomai darbo tvarka derinti tik su Vidaus reikalų ministerija, Policijos departamentu, Lietuvos transporto saugos administracija.

Dėl Teisingumo ministerijos ir Vidaus reikalų ministerijos pastabų, į kurias neatsižvelgta, pridedama derinimo pažyma (Teisingumo ministerijos nuomone siūlomas BK 68 straipsnio pakeitimas nėra tinkamai pagrįstas galiojančio baudžiamosios atsakomybės reglamentavimo nepakankamumu ar spragomis ir (ar) aptariamą baudžiamojo poveikio priemonės praktinio taikymo trūkumais; Vidaus reikalų ministerija taip pat rengia Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo ir Administracinių nusižengimų kodekso pakeitimo įstatymų projektus (siekiant įgyvendinti Valstybinę eismo saugumo programą „Vizija – nulis“ ir peržiūrėti sankcijų už saugaus eismo reikalavimų nesilaikymą dydžius) ir siūlo šių įstatymų pakeitimus inkorporuoti į Susisiekimo ministerijos parengtų projektų paketą – Susisiekimo ministerija dėl šio siūlymo nurodo, kad Susisiekimo ministerijos parengtų įstatymų projektų tikslas yra įgyvendinti Konstitucinio Teismo nutarimo nuostatas, o Vidaus reikalų ministerijos projektų tikslai yra platesni).

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės išvadoje teikiamos pastabos ir pasiūlymai.

6. Atitiktis Vyriausybės programai: tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatos neįgyvendinamos.

7. Dalykinio vertinimo išvada: pažymėtina, kad Aiškinamojo rašto 2.3. papunktyje nurodoma, jog „ANK 31¹ straipsnio 1 dalyje nustatoma administracinio poveikio priemonės – draudimo vairuoti transporto priemonės, kuriose neįrengti antialkoholiniai variklio užraktai – trukmė, kuri gali būti nuo vieno iki dvejų metų“, tačiau ANK projekte ši trukmė nustatoma nuo vieno iki penkerių metų.

Tikslintinas Aiškinamojo rašto 2.7 papunktyje dėstomas teiginys, kad „...priėmus ANK 423 straipsnio pakeitimus teisės vairuoti transporto priemonės atėmimas galės būti taikomas, tačiau neprivalės būti taikomas neturintiems teisės vairuoti asmenims už ANK 423 straipsnio 2 dalyje numatytą nusižengimą (nedidelį kitų asmenų sveikatos sutrikdymą sukėlęs KET pažeidimas)“, nes ANK 423 str. 4 dalis dėstoma, kad „ Už šio straipsnio 2 dalyje numatytą administracinį nusižengimą gali būti skiriamas teisės vairuoti transporto priemonės atėmimas nuo vieno iki dvejų metų, neturintiems teisės vairuoti transporto priemonės asmenims privaloma skirti teisės vairuoti transporto priemonės atėmimą nuo vieno iki dvejų metų“.

Siūloma teikti svarstyti tarpinstituciniame pasitarime, iki kurio Susisiekimo ministerija turi įvertinti Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės ir šioje pažymoje pateiktas pastabas.

Patarėjas

Arvydas Nevas, tel. +37070663787, el. p. arvydas.nevas@lr.lt